

MUZEUL SĂTESC PIETROȘIȚA

ILEANA RĂDULESCU - GAIȚĂ

GHEORGHE BULEI

Situată pe valea superioară a Ialomiței, într-o pitorească zonă submontană, Pietroșița se prezintă azi ca una dintre cele mai dezvoltate așezări rurale din județ.

Încă din secolul trecut localitatea a cunoscut o deosebită prosperitate economică, fapt care a favorizat, din punct de vedere etnografic, accentuarea unor elemente specifice; principalul exemplu îl constituie dezvoltarea unei adevărate industrii de țesut scoarțe — ocupație care aduce localității o frumoasă faimă. Se dezvoltă și ajung la rafinament motivele vechi de factură locală sau zonală, iar pe măsură ce ne apropiem de perioada actuală, se elaborează sau se adoptă motive noi sau alte modalități de îmbinare a motivelor tradiționale într-o dinamică din ce în ce mai rapidă.

Prosperitatea economică a făcut ca locuințele Pietroșiței să aibă un plan ingenios, dezvoltat pe două nivele (în general). Interiorul tradițional, îmbrăcat din belșug cu țesături și textile decorative, păstrează, însă, mai puține piese de mobilier de factură țărănească veche, acestea fiind înlocuite cu piese de factură orășenească meșteșugărească: patul cu tăblii, scaunul cu spetează, masa înaltă, deseori dulapul.

Condițiile naturale au favorizat locuitorilor Pietroșiței dezvoltarea pomiculturii, viticulturii, a cărăușiei, prelucrarea lemnului ce se găsea din belșug în pădurile din jur, morăritul, păstoritul și creșterea animalelor — ocupații ce aduceau cu sine frumoase beneficii și care, astfel, constituiau baza prosperității lor economice.

Inițiativa organizării unui muzeu local care să ilustreze la modul sugestiv principalele elemente ale civilizației locale se dovedește, deci, salutară. Muzeul este util atât localnicilor, cărora li se adresează în primul rând, propunându-și să le dezvolte conștiința tradiției locale și mândria de a fi purtătorii și continuatorii unei frumoase culturi materiale și spirituale, cât și publicului mai larg, venit din cele mai diverse medii, și chiar specialiștilor, oferind, cu siguranță, elemente inedite.

Muzeul are la dispoziție o clădire provenind din cea de a doua jumătate a secolului trecut, specifică locului, avînd planul dezvoltat pe

două nivele iar spre exterior prispe și foișoare decorate cu parmalic și traforaj. La ambele nivele încăperile se desfășoară de-o parte și de alta a unei „săli“ lungi de aproape 8 m.

Cele aproximativ 800 de piese etnografice colecționate de pasionantul profesor din localitate Dumitru Ulteru vor fi așezate tematic în cinci din cele șapte încăperi astfel :

Parterul este destinat ilustrării ocupațiilor și meșteșugurilor tradiționale, transporturilor. În primele două săli ale muzeului sînt subliniate prin categorii de unelte și obiecte de uz o serie de aspecte referitoare la creșterea vitelor, păstorit, pomicultură — ca ocupații cheie în cadrul economiei locale — precum și ocupațiile de o mai mică importanță : agricultura, viticultura, culesul din natură, pescuitul și altele. Un spațiu mai mare este afectat păstoritului, grație importanței pe care o reprezintă în viața locuitorilor, ocupație reprezentată prin piese care se referă la fazele prelucrării laptelui (de la muls, transport, pînă la obținerea produsului finit ; găleți pentru muls, boți pentru transport, cadre pentru brînză), alături de care apar piese specifice vieții pastorale ca : bîte ciobănești, buciume.

Pe aceleași criterii au fost selectate și expuse și uneltele menite să ilustreze pomicultura, respectiv alegerea de piese reprezentative pentru toate momentele acestei munci : foarfeci pentru tuns pomii, crăcani din lemn și metal pentru cules fructele, prăjini de bătut prunii, coșuri și tîrne pentru adunat și transportat, butoiașe pentru păstrat țuica.

O sală a parterului este destinată ilustrării principalelor meșteșuguri locale care au adus Pietroșiței prosperitatea și faima unui puternic centru : șitărit, tîmplărie, dulgherie (pentru prelucrarea bogatelor resurse de materie lemnoasă), cioplitul pietrei, torsul și țesutul firelor de proveniență animală și vegetală, (meșteșug în care locuitorii s-au specializat în majoritate). Șităritul și prelucrarea firelor se bucură de o completă prezentare, dublată de o deosebită valoare a pieselor din punct de vedere al vechimii și specificității. Remarcăm un vechi și ingenios scaun de sindrilă (mijlocul secolului XIX), războiul de țesut pînză, o veche vîrtelniță cioplită și încrustată. S-a procedat la prezentarea — menită să completeze imaginea de ansamblu a meșteșugului și să concretizeze în conștiința vizitatorului importanța produselor finite — unor șervete și a unui vechi covor cu motivul, frecvent pînă spre mijlocul secolului, numit „calea rătăcită“.

Ultima sală își propune prezentarea transporturilor și cărăușiei, pornind de la tipurile de transport cu tracțiune animală (un car cu osii de lemn, tînjale pentru cai și boi, șei de cal și măgar, confecționate tot din lemn), pînă la toate tipurile care folosesc forța fizică a omului : sănii pentru cărat lemne, coșuri, cobilițe.

Încăperea de la etaj cuprinde exponate reprezentative artei populare locale : piese de port expuse atât în ansamblu cât și separat, pe panouri, scoarțe menite să illustreze nu numai îndeletnicirea țesutului — prezentată cu toate fazele și instrumentele ei, la parter — ci și motive locale de tradiție veche, ștergare, piese ceramice de circulație locală, provenind din interesantul centru Drăgăești.

Demn de menționat este colțul destinat obiceiurilor practicate în zonă : buciume, buhaie, ploști. piese de port adecvate respectivelor momente. Piese sînt expuse în majoritate pe linie verticală, pe panouri și postamente, iar centrul camerei prezintă, așezate pe un piedestal, cîteva piese mai sugestive de uz casnic.

Tematica muzeului etnografic de la Pietroșița urmează să fie extinsă prin amenajarea a alte două încăperi de la etaj sub forma reconstituirii a două interioare de tip tradițional, respectiv o cameră „curată“ și o cameră de locuit.

În felul acesta, Muzeul din Pietroșița va prezenta publicului o oglindă mai completă și fidelă a specificului vieții materiale și spirituale a locuitorilor acestor meleaguri.